

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10482. sz.

Karácson.

Az isten-ember megszületett 1915 évvel ezelőtt és életét adta értünk azért, hogy egymást szeressük...

Gyönyörű, soha elnem muló példát adott születésével és halálával a nagyvilág összes emberiségének...

Ma ünnepeljük dicsőséges születése napját, de csak szóval követjük az adott példát, mert tetteink épen az ellenkezőjét mutatják.

Másfel esztendeje immár, hogy az egész világ öldöklő, pusztító fegyverei és az emberi ész csodálatos szerszámai munkában vannak. Halomra ölték, gyilkolták egymást azok az emberek, akik talán napról-napra mindnyájan elmondják imájukat: „Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy...” „és bocsásd meg ami vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétetteknek”...

Másfel esztendő óta milliók vére folyt s már a második karácson is itt van anélkül, hogy a harctereken küzdő testvéreink békés családi otthonukban, Istenhez fohászkodva énekelhetnének: „Dicsőség mennyben az Istennek, békeség földön az embernek”...

Lehetetlen, hogy bizonyos elkeseredettség erőt ne vegyen rajtunk. Lehetetlen, hogy hitvány, önző, lelketlen ellenségeink iránt jó lélekkel viseltessünk. Hiszen elkeseredett harcainkat csakis ők okozták és hogy békeségben karácson szent napjait sem ünnepelhetjük, egyedül és kizárólag ők az okai...

De azért csüggednünk nem

szabad. Féluton meg nem állhatunk. Velünk van az igazság. Győzelmünk bizonyos.

Hittel, bizalommal eltelve remélünk, mert az örök igazság Istene továbbra is segíteni fog.

Tartsunk össze. Vállvetve támogassuk egymást, mert önbizalmunk, kitartásunk és hős katonáink páratlan vitézsége, előbb-utóbb fényes diadallal meghozza a mindnyájunk által várt békét. Azt a békét, melynek nyomában áldás fakad és akkor mindannyian szent lelkesedéssel énekelhetjük az angyali sereggel: Dicsőség mennyben az Istennek, békeség földön a jóakaratu embereknek!

Húgomnak.

(A harctérről.)

Mikor esténként fejed lehajtod nyugovóra
Gondolsz-e néha kis bátyukadra?
Vajjon ő fejét hová hajtja le?
Vajjon miként megy neki a sora?

Mikor kezdet összekulcsolod szent imára,
Gondolsz-e néha kis bátyukadra?
Mondod-e néha úgy az imádat:
— Tartsd meg Istenem kis bátyukámat!

Csupasz kőszikla is jó fekvőhely nekünk,
Csak a ti párnátok meg ne bolygassák!
Ágyudörgésbe vész bár imádságunk,
Értetek nem szűnik meg soha hő imánk:

— Teremtő Isten, tekints le az égből!
Fakassz virágot hervadó bokron!
Irgalmas Isten, szárits könnyeket,
Vigasz szívekben utat találjon.

Véres a kezünk, de mi nem akartuk,
Verdd meg Teremtőm azt, ki akarta,
Aki miatt a rózsafa bimbója
Ifjú életek gyászkoszorúja.

Aki miatt sok ártatlan lányka,
Szomorú, fehér hervadozó rózsza —
Ifjú anya keblén árva a gyermek,
Aki ezt akarta, verdd meg Uram, verdd

[meg!...]

Mikor esténként fejed lehajtod nyugovóra,
Gondolsz-e néha kis bátyukadra?
Mondod-e néha úgy az imádat?
— Tartsd meg Istenem kis bátyukámat!

Medikus.

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XLIX. közlemény.)

Ceta Miklós 5. sz. Csvm. Csomafalva 1882. ms. — Csáka István 22. sz. Csikszentgyörgy 1885. megs. — Csala Péter c. őrvezető 7. sz. Csvm. Csomafalva 1887. megs. — Csányi János 22. sz. Udvm. Alsóboldogfalva 1888. ms. — Csedő Imre 7. sz. Csiktaplocza 1885. ms. — Csedő László 7. sz. Csikbánkfalva 1892. megs. — Cserecső György 22. sz. Csikszentmiklós 1890. ms. — Cserecső János 22. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1887. ms. — Cserecső Mihály 7. sz. Csikgyimes 1888. megs. — Cserecső János 22. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1887. ms. — Cserecső Mihály 7. sz. Csikgyimes 1888. megs. — Cserecső János 22. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1887. ms. — Csik József 17. sz. Csikszentmiklós 1894. meghalt 1915. május 11. — Csiki Antal 10. sz. Csvm. Ditró 1893. ms. — Csiki Dénes 22. sz. Udvm. Fenyéd 1887. meghalt 1915. május 11. — Csiki Ferenc c. őrvezető 21. sz. Székelyudvarhely 1893. meghalt 1915. május 11. — Csiki Joachim 3. sz. Csvm. Ditró 1885. meghalt 1915. május 5. — Csiki János 20. sz. Udvm. Kápolnásfalu 1891. ms. Csiki Gyula 12. sz. Udvm. Székelykeresztur 1894. ms. — Csilib Simon tizedes 1. sz. Csikszentmihály 1891. ms. — Csizsár Sándor 1. sz. Udvm. Felsőboldogfalva 1894. meghalt 1915. május 7. — Csizsár István 8. sz. Csikszentmihály 1884. ms. — Csizsár Ferenc pót. 2. pót. Csikvárdofalva 1886. ms. — Csobot András tizedes 23. sz. Csvm. Kásonaltiz 1888. ms. — Csók János őrvezető, c. tizedes 23. sz. Udvm. Magyarhermány 1889. ms. — Csók József 9. sz. Csikdánfalva 1886. ms. — Csokan Péter tizedes 2. sz. Csikgyimesbükk 1886. ms. — Csomortáni Ferenc 20. sz. Csiktaplocza 1892. ms. — Csomortáni László 2. sz. Csikcsomortán 1883. ms. — Csubuka Péter 7. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1887. ms. —

Csutak Lajos szakaszvezető 14. sz. Udvm. Székelykeresztur 1885. meghalt 1915. május 11. — Czárán János (Jánosé) 22. sz. Csvm. Gyergyósalomás 1890. ms. — Czibuk György 3. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1893. ms. — Cziklédi János Csikmadaras 1887. megs. — Czimbalmos József 9. sz. Csvm. Szárhagy 1894. ms. — Czirkák Péter 23. sz. Csvm. Kilyénfalva 1885. ms.

Dajbukát Dávid pót. 22. sz. Csikszépvíz 1886. ms. — Dakó Antal 7. sz. Udvm. Zetelaka 1894. megs. — Dancs Zsigmond őrvezető 1 sz. Udvm. 1894. ms. — Dané Zsigmond 20. sz. Udvm. Homoródszentpál 1884. ms. — Dániel Gábor 2. sz. Udvm. Szolokma 1892. ms. — Dániel István 8. sz. Csikménaság 1890. ms. — Dávid András 21. sz. Udvarhvm. Kúsmód 1892. meghalt 1915. május 5. — Dávid Balás tizedes 1. sz. Udvm. Fenyéd 1885. ms. — Dávid Lajos 19. sz. Udvm. Alsóboldogfalva 1888. ms. — Deák Bertalan 11. sz. Udvm. Atyha 1891. meghalt 1915. május 7. — Deák Ferenc c. őrvezető 11. sz. Csikszépvíz 1885. megs. — Deák János 18. sz. Udvm. Homoródmás 1893. ms. — Deák János tisztiszolga 22. sz. Udvm. Kobátfalva 1889. megs. — Deák Zsigmond 23. sz. Udvm. Füle 1886. ms. — Deák Adolf őrvezető, oimz. tizedes 6. sz. Csikgyimesbükk 1892. ms. — Demény András pót. 4. sz. Udvm. Farkaslaka 1890. ms. — Demény Lőrinc 11. sz. Udvm. Ülke 1882. meghalt 1915. május 11. — Demeter Géza 12. sz. Udvm. Ülke 1891. megs. — Demeter János 17. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1893. ms. — Demeter János 23. sz. Marostym. Rava 1884. ms. — Demeter János pót. 3. sz. Csikdelne 1888. megs. — Demeter Kálmán 7. sz. Székelyudvarhely 1894. ms. — Demeter Lajos szakaszvezető, c. őrmester 8. sz. Udvm. Székelyszáldobos 1890. ms. — Demeter Miklós 5. sz. Szolnokdobokavarm. Oláhlápos 1891. ms. — Dénes Antal 8. sz. Csvm. Gyergyóújfalva 1888. megs. — Dénes József pót. 22. sz. Udvm. Magyarzsákok 1887. ms.

(Folytatjuk.)

A kalugerek.

Irta: **Portik Andor.**

Legtöbbször nagy a szakálluk és magas a süvegük. Mint a sátn mérges kigyói, ördögösen sirülnek át az örökzöld fenyveseken Moldovából szép Gyergyóországba, nő meg máshová is... Áhítatos, farizeusi arccal közelednek, magukkal hozván keleties, cikornyás szentképeiket, sötét, eltorzult lelki világukat, a szívükben konkolty, a kezükben mételet és leszállanak a mi imádott, fehérvilágú falvainkba, hogy bujkálva és csuszálva, mászva elhíntsek mindazt, amit piszkos kezükben és nem makulátlan lelkükben magukkal hoztak.

Ezek a nagy szakállu, magas süvegű kigyóemberek a moldvai oláh kalugerek, kik még hozzá görög keletiek (!); eretnekek vallásban, eretnekek a magyar haza iránti jóindulatban.

Nem tudom makuktól jönnek-e, avagy küldik őket? De tudom azt, hogy nem az Isten nevében, különösen nem a keresztények, nem a magyarok Istene nevében jönnek. — Tudom, hogy arcuk és beszédük sokakat megtéveszt. — Tudom, hogy konkolty hintenek, s hogy megméltelyezik a mi tiszta hófehér lelkű, babonátlan és igaz szívű népünket, mely századokon épen azért tarthatta fenn magát, mert ridegen zárkózott el minden idegen s beteges szellem elől; ősi erényeit csorbitatlanul őrizte meg. — Tudom azért, hogy ezek a mi megrontásunkra törnek!...

Igen, ezek a kalugerek itt bujkálnak sokszor a jó, a kapzsi üzlet virágos reményében, a mi székely falvainkban. Misére valót gyűjtenek.

Egy mise csak harminc fillér! Ki hallott a mai drágaságban ily olcsóságot!?... Gyógyítanak testet és lelket tömjénfüsttel, meg mindenféle „ráolvasásokkal“. Hisz úgy is most kevés az orvos...

De még mit? A nagy, a borzasztó bosszút is kitudják könyörögni az ő isteneiktől (mert bizonyára több is van nekik!)

... Mit akarsz, te magyar: — Vak legyen, avagy siket; száradjon le a keze, avagy szakadjon le a lába a te haragosodnak, mint ember társadnak? kiről minden nap elmondható, mikor a nagy Istenhez imádkozol: „és bocsásd meg Uram a mi vétkeinket, miként mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek“.

... Nő lám, mit meg nem tesznek ezek a jámbor kalugerek? És aztán elmálházzák a kincseket, miket közöttetek szegény keresztény magyarok a „szent miszió“ fejében összeszedtek és viszik ki szép Magyarországból (ahol úgy látszik nagyon bőkezűek és gazdagok az emberek), hogy ott künn templomot, oltárt emeljenek, s e templomból és ez oltár mellől hirdessék a tagadást, az egyedüli, igaz Isten ellen, szítsanak féktelen gyűlöletet szent István

országa iránt és mondjanak átkot fiaira...

Ezek a kalugerek készítették a hurkot éveken át a mi nyakunk körül; ezek ásták a gödröket, hogy minket oda eltemessenek; ezek vezették előre jól ekészített utakon az ellenségnek millióit — át a Kárpátokon; ezek hitték azt, hogy alattomos aknamunkájuk majd érett gyümölcsöt pottyant ölükkbe; ezek ellen küzdöttek tengernyi vért ontva, honfitársaink és addig ti, kik itthon vagytok, ezeket a kigyókat melengetnétek? Nem tudjátok, hogy árulást követtek el az Isten, a haza, a nemzet ellen?!

Mit szoltok hozzá ti, többiek, kik igazak vagytok? Mit szoltok ti a nép pásztora, ti tiszta kezű és lelkű, derék magyar papok, tanítók stb?

Fölhívlak benneteket, üzzétek ki az ördögöt a mi falvainkból, a haza szent földjéről! Ne engedjétek a babona, a butaság, a pogányság, a gyűlölet ördögi útjára se kuruzsló kalugerek, se mások által vezettetni! Ne engedjétek át ezeket a piszkos kezű és lelkű, zsíros és bogaras haju alakokat a Kárpátokon és ne engedjétek a keresztényeket, a magyarokat hozzájuk zarándokolni elrejtett hegyi utakon!...

Magyarok! Az egyedüli és igaz Isten szól hozzátok a ti nyelveken: „Én vagyok a te Urad, Istened!...“ Ne feledjétek!

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LI.

Lung Vazul 21. hgye. 12. sz. Tavm. Bikalat 1892. hadifogoly (Troitzk).

Marka Tivadar 21. hgye. 11. sz. Tordaavm. Brezest 1887. hadifogoly (Oroszország). — Mayer Jakab 21. hgye. 2. pót-sz. Tavm. Felvincz 1886. hadifogoly (Oroszország). — Mokán Miklós 21. hgye. 11. sz. Tavm. Mezőnagyesán 1887. hadifogoly (Troitzk). — Mótora József 21. hgye. 3. pót-sz. Tavm. Csorot 1886. hadifogoly (Oroszország).

Nagy György pót. 2. gye. 4. pót-sz. Hszvm. Kisborosnyó 1881. hadifogoly (Velika-Plana, Szerbia). Nagy György 2. gye. 7. sz. Hszvm. Sepibodok 1888. hadifogoly (Velika-Plana).

Opra Ferenc 2. gye. 11. sz. Hszvm. Kézdiszentkereszt 1882. sebesült hadifogoly (Moskau). — Oprisor György 21. hgye. 10. sz. Tavm. Felsőcsőre 1890. hadifogoly (Troitzk).

Pászka Tódor tart. 21. hgye. 9. sz.

Tordaavm. Kálcova 1885. hadifogoly (Oroszország).

Sipos László 21. hgye. 4. pót-sz. Tavm. Kisbánya 1883. hadifogoly (Oroszország). — Susa Sándor 21. hgye. 3. pót-sz. Tavm. Alsóvidra 1886. hadifogoly (Oroszország).

Szelezsán Gábor pót. 21. hgye. 3. pót-sz. Tavm. Mohács 1886. hadifogoly (Troitzk). — Szimucz György pót. 21. hgye. Tavm. Szántos 1884. hadifogoly (Troitzk). — Szőcs János c. ővezető 21. hgye. 12. sz. Tavm. Felvincz 1890. hadifogoly (Troitzk). Szuhai András 21. hgye. 4. sz. Felsőszentmihályfalva 1884. hadifogoly (Oroszország). — Szura Illés 21. hgye. 4. pót-sz. Tavm. Egerbegy 1883. hadifogoly (Oroszország).

Timbus Dávid 21. hgye. 11. sz. Tordaavm. Mezőbő 1885. hadifogoly (Troitzk). — Todorán Péter 21. hgye. 4. pót-sz. Tavm. Pusztacsál 1883. hadifogoly (Oroszország). — Tuzson Gyula 2. gye. 3. sz. Hszvm. Bereczk 1892. hadifogoly (Moksehan).

Vutka Jeremiás 21. hgye. 10. sz. Tavm. Bányahavas 1891. hadifogoly (Troitzk).

Zsigmond Imre 2. gye. 6. sz. Hszvm. Lemhény 1884. hadifogoly (Kursk). — Zsigmond Imre 2. gye. 14. sz. Hszvm. Lemhény 1883. hadifogoly (Kursk).

Az 1915. május 5-én kiadott 172. sz. veszteség lajstrom szerint:

Antal János zászlós 63. gye. 16. sz. Marostvm. Maroshévíz 1883. ms. — Kutasi Ferenc tart. zászlós 18. hgye. 5. sz. Udv. Székelykeresztur 1887. megs. — Székely József főhadnagy 63. gye. 16. sz. Tavm. Bányon 1881. megs.

Bálint Dénes tizedes, c. szakaszvezető 63. gye. 9. sz. Udv. Zetelaka 1889. hadifogoly. — Farkas Vazul 63. gye. 13. sz. Tavm. Sárduk 1891., meghalt 1914. nov. 25. — Lombra Tamás 31. gye. 2. pót-sz. Tavm. Felsőszolcsva 1890. n.s.

Az 1915. május 8-án kiadott 174. sz. veszteség lajstrom szerint:

Balog Ignác tart. zászlós 51. gye. III. 2. menetszázad Csikszentmárton 1887. ms.

Décei Miklós tizedes 51. gye. 5. sz. Tavm. Aranyosgerend 1891. ms. — Kovács Márton tizedes 51. gye. Marostvm. Mezőmadaras 1885. ms. — Morar Tódor 63. gye. 18. sz. Mtv. 1893, meghalt 1915. márc. 30. — Szekserán Gligor vadász 23. vadászesapat 8. menetsz. Marostvm. Nagysármás 1889. ms. — Szilágyi Ferenc pót. 51. gye. Tordaavm. Torockó 1884. ms. — Szőcs Dénes 82. gye. Csikdánfalva 1889., meghalt 1915. márcus 7. — Varga Áron pót. 82. gye. Udv. Medesér 1888. ms.

Az 1915. május 11-én kiadott 176. sz. veszteség lajstrom szerint: Barabás Kálmán pót. 24. hgye. 10. sz. Hszvm. Árkos 1885. hadifogoly (Chabarowsk). — Egyed Lajos pót. 24. hgye. 1. sz. Hszvm. Szarazajta 1886. hadifogoly (Kursk). — Frenkel Izidor c. ővezető 24. hgye. 1. sz. Udv. Kisbaczon 1899. hadifo-

goly (Nischnij-Nowgorod). — Süttő József tizedes 24. hgye. 2. sz. Udv. Oklánd 1891. hadifogoly (Moskau). — Szabó Antal 24. hgye. 9. sz. Hszvm. Bereczk 1885. hadifogoly (Oroszország). — Vátány György pót. 24. hgye. 3. sz. Hszvm. Bereczk 1884. hadifogoly (Chabarowsk). (Folytatjuk).

Távolból.

Irta: **Stein S. Zsigmond** hadapród.

Künn a szél sivit. Végigsöpri a tájat és kiméletlenül belé akad mindenbe és mindenbe, aki útjába kerül. Semmit és senkit nem kimél. Fát szakít ki és erejét a házak fedelén is megpróbálja, amelyeket mint könnyű pihéket dobja le a magashól. Itéletidő. Az ablakokat meg-
rázza és süvítő, panaszos hangja, mintha bebocsátást kérne.

Én itt ülök, messze — vadidegenben, távol a hazától meleg, kicsiny szobámban. Elmélázva hallgatom a kályha egyenletes morgását, amely úgy tűnik fel, mint mikor a hivalkodó macska hízogó dörögve simul az ember lábához.

Várok valakit. Az én mindennapi vendégemet várom, aki pontos időközönként szokott megjelenni nálam és akivel beszélgetünk az otthoniakról, az elmúlt eseményekről.

Nem tudom mi van ma vele. A rendes idő már messze haladt és ő még sincs itt. De hallga! Még mindig a szél vagy talán még sem, mintha kopogott volna valaki.

Örömmel ugrottam az ajtóhoz, hogy üdvözljem... Mily nagy volt a meglepetésem, mikor a várt helyett egészen más arcot láttam előttem feltűnni. Szinte különös érzésem támadt. Mintha valami azt susogta volna:

— Légy bátor, itt baj van!

Ugy is történt. A belépő — minden bevezetés nélkül — szolt hozzám, hogy menjek vele, mert hivatnak.

Sejtelmem nem esalt. Barátomhoz vezetett, akinek szobájában igen szomorú képe tárult elém.

Ő, az én mindennapi szorakoztatóm, ott feküdt ágyán bekötött fejével. A kötésen pedig megaludt vére piroslott.

Lábaim, mintha a földbe gyökerestek volna, úgy éreztem magamat. Szívem hangosan dobogott. A fájdalom érzésétől szóhoz nem jutottam. Csak akkor szabadultam meg a lidércnyomás alól, amikor hangját hallottam.

Csendes, elhaló hangon biztatott, hogy üljek oda ágyához. Szemeiből láttam, hogy valami bántja, szeretne valmit mondani.

Leültem ágyához, kezét megfogtam és beszédre biztattam.

— Pajtás! — kezdte nagyot sóhajtván — én érzem, hogy meghalok. Amint az őrt vizsgáltam, akkor tör-

tént. Iszonyu ütést éreztem a fejemben. Elestem és eszméletemet elvesztettem. Majd arra ébredtem, hogy itt fekszem azzal a tudattal, miképp itt kell hagynom az életet. De az enyémet nem sajnálom, hiszen ezzel tarlozom, hanem ott messze...

Megállott. Látszott rajta, hogy kinéződik és igen neheztelt a beszéd. Majd rövid pihenés után folytatta:

— Ott túl, messze innen, a havasok országában, a hágók és völgyek tömegébe elrejtve, egy csendes kis falucska van. Az én szűkebb hazám, az én otthonom. Egy kicsiny fehérre meszelt ház, körülveve virágokkal, ez rejti az én boldogságomat... Alig voltam három napig tulajdonosa annak a fészeknek, végig harsant a harci-kürt az egész világon...

Ismét elhallgatott. Arca hol lángba borult, hol pedig színtelenné vált, mintha már egy csep vér sem lenne ereiben. Nem zavartam, mert éreztem, hogy nincs jogom egy eltávozó lélek emlékeztetésére zavarni.

— Én sem kerültem ki — kezdte ismét a szakadozott beszédet. Elvittek. Elragadtak. Szinte érzem még két karnak a forró ölelését, amelyek mint vaspánt övezték nyakamat... Pajtás! A szívem majd meghasad... Nézd, látod ott azt a házat? Az ablakából világosság szűrődik ki...

Tehát bekövetkezett az én félelmem. Most már a láz uralkodik felette.

— Nézd azt a sirt! Frissen van hantolva. Ott a kereszt. Nevét nem látok rajta. Vagy talán a koszorú eltakarja?... Mi az?... Ruhásuhogás?... Kijön valaki!...

Kezemet görcsösen szorítja magához.

— Letérdelt... Hallga... Csendesben — folytatta suttogó hangon, de már az arcáról lerit, hogy itt a végorája.

— Imádkozik... Ez értem van, pajtás. Mondj, hogy ne sirjon, mert... Ezzel kezemet elengedte. Hátrahanyatlott. Lelke elment... Hová? Merre? Talán oda, valahova messze, a bérce havasok közé...

Megilletődve térdeltem ágya elé... Majd szívemben változó érzésekkel távoztam el...

Künn sivit a szél és ennek szárnyain nyargal egy hősi lélek valahova... messze... a magyarok Isténének felséges trónja elé...

53 esztendő

Udvarhelyvármegye köz-
igazgatási életéből.

Irta: lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó.
XVI.

Büntetésem megkezdésére a jelentkezési idő ki volt tűzve. A miniszter engedélye késett és csak az utolsó napra jött meg.

Diemár kir. ügyész már reggel 8 órakor intézkedett, hogy a csendő-

rők engem Lengyelfalváról Székelyudvarhelyre bekísérjenek és onnan — a Hallerrel történt megbeszélés szerint — rabruhába öltöztetve, börtönőrökkel kísértessenek Brassóba.

A csendőrök tényleg immár utban is voltak Lengyelfalva felé. E közben a minisztertől távirat érkezett az ügyészhez, amelyben az én Brassóban való közvetlen jelentkezésemet engedélyezte. Az ügyész ur erre lovaslegénnyel rendelte vissza a csendőröket s így rekedt beléjük az irántam való jóindulat.

A miniszter intézkedését velem hivatalosan közölték és én azonnal jelentkeztem Brassóban, hol a kir. ügyész akkor Wittich, egy nagyon derék, humánus érzésű úri ember volt.

Szép tágas börtön helyiséget kaptam, amelyben egyedül töltöttem szomorú rabnapjaimat. E helyiség tisztogatására egy fiatal, kovásznai rabot rendeltek. Annak egyéb dolga nem volt, mint engem kiszolgálni.

Mikor a börtönfelügyelő velem a szabályokat közölte, biztosítottam őtet, hogy azokat én hajszálnyi pontossággal fogom betartani.

Új lakásomat tehát elfoglaltam. Butorzata ágy, asztal, szék és olajmécses volt. Az ágynemű szalmazsák- és szénával töltött párnából, alsó-felső durva lepedőből és egy jóminőségű pokrócból állott.

Mielőtt azonban kijelölt lakosztályomat elfoglaltam volna, minden értéktárgyamat és készpénzemet a börtönfelügyelőnél kellett hagynom.

Kanálon kívül más evőeszköznek a használatát nem egedték meg. Huszonnégy órában egyszer kaptam minden nap délben egy sajka rabkosztot a rendes adag rabkenyérrel. A napi étrendet egész hétre egyformán állapították meg. Az napról-napra borsó, lencse, paszuly, pityóka főzelék, csütörtök, vásár- és ünnepnapokon husleves marhahussal volt.

A gyengén pislogó olajmécsnek egész éjszaka égnie kellett az asztalon, hogy a börtönőrök a figyelő lyukon keresztül láthassák a rabok éjjeli mozzanatait.

Az első éjszaka a szokatlan derék és vánkoston, az olajmécses pislogó fénye mellett, nagyon hosszú volt. Azonban pár nap múlva — orvosi rendeletre, egészségi szempontból — megengdték, hogy hazulról hozassak pehellyel töltött párnát és azzal a szénával rakott rabpárnát kicserélhessem.

Ugyancsak orvosi rendelet folytán engedélyezték saját ruháim használatát. De amikor a börtön helyiségét elhagytam sétára vagy más kimenőre a börtön udvarára, a saját ruhámra fel kellett öltönnöm a rabruhát. A hazulról és egybűnűn küldött élelmiszereket elfogyaszthattam s naponta kétszer: reggel és este tejeskávét hozathattam — saját költségemen.

Az első nap egy csiki székely börtönőr jóindulata nagyon meglepett. E székely testvérem bejött hozzám a börtönbe és megkérdezte, hogy

Orbán Balázsnak nem vagyok-e a rokona? A mikor megtudta, hogy édes testvére vagyok, elrészényülve keresgált elő zsebéből egy papíros darabot és így szólt:

— Ez az irat Orbán Balázs bárónak egy Csikszerezében elmondott beszéde. Ezt ereklyeként őrizem. Mivel pedig itt a börtönben az étkészítéshez kést és villát használni nem szabad, fogadja el tőlem ezt a bicskót.

A derék székely egy fanyelű bicskát nyújtott át nekem. Én az adott helyzetben oly értékes adományt, hálás köszönettel fogadtam s mint egyedüli evőeszközümet — nagy becsben tartottam.

Sorsom napról-napra javult, mert Ugron Zoltán kedves nővére: Weér Györgyné Ugron Margit, akkor férjével, aki a brassói kir. törvényszék nagyerőmű elnöke volt, Brassóban lakott és amíg a brassói börtön foglya voltam, vásár- és ünnepnapokon s minden hét csütörtökjén gazdag és izletes jó ebédeket küldött nekem. Ilyen boldog napokon aztán a fanyelű bicska helyett ezüst evőeszközök használatában részesülhettem.

Weér Györgyné Ugron Margitnak fenkölt, nemes gondolkodását, mint szerény rab iránt tanúsított kegyét, sohasem felejttem el. Azt lelkemben örök emlékként fogom halálom órájáig megőrizni s nagy jótéteményért itt, e helyen is a leghálásabb köszönetemet nyilvánítom.

(Folytatjuk.)

HIREK.

— **Lapunk m. t. olvasóinak** és minden jó emberünknek őszinte szeretettel küldjük üdvözlőnként szent karácson napján! A hábrpus viszonyok mindket is megviseltek. Kiseb téren kevesebb papírosra, de azért a lehető legváltozatosabb tartalommal igyekeztünk megjelentetni a „Székelyország”-ot, melynek tömegesebb példányait a harctéren éretlünk közdő testvéreink is gyakran eljuttattuk — buzdításul további kitartásra. Hogy nehéz feladatunkat jövőre is teljesíthessük, minden igaz székely jóakaratu támogatását kérjük. Vojha a Mindenható elhozná mindnyájunk számára a békét és boldogsággal töltené el lelkünket!

— **Hazafias kérelem a közönséghez.** A világháború folytán a nyersanyagok behozatala Magyarországra területére majdnem teljesen lehetetlenné vált s így hadsereg a részére szükséges nyersanyagokat bel földön kell beszerezni. Katonai érdekből igen fontos tehát, hogy a hadszükségletek előteremtéséhez megkívántató anyag meg legyen. Felkértem a város közönségét, hogy az elhasznált ruhákat, gyapottat, gumit és kancuk-tárgyakat összegyűjtve, az Orsz. Központi Hitelesítővel kezel helyi fiókjának bocsássa ren-

delkezésére; ahonnan az összegyűlt tárgyakat a Hadsegélyző Hivatalnak fogják elküldeni. A nemes és nagy cél érdekében mindent el kell követni! Székelyudvarhely, 1915. dec. hó-20. Dr. Majthényi Miklós s. k. polgármester.

— **Kozma István** c. ikszeredai kir. törvényszéki telekkönyvvezető, 25 évi nehéz szolgálat után, megrendült egészségi állapota miatt, nyugdíjazását kérelmezte és azt el is nyerte. Jól megérdemelt nyugalmát háromszéki birtokán fogja élvezni.

— **Tengeri (törökbuza) zár alá vétele.** Dr. Majthényi Miklós polgármester ezúton hívja fel Székelyudvarhely város közönségét (ugy a termelőket, mint a fogyasztókat), hogy összes tengeri készletét e hó-25-ikéig a városi tanácsnál jelentse be. A bejelentések nemcsak a főlétszámra, de a szükségleti készletre is kötelezők. Soó tanácsosnál eszközleendő a bejelentések.

— **Csikvármegye** közigazgatási bizottsága Gyalóky Sándor főispán elnökletével tartott ülésén Dr. Berze Nagy János segédtanfelügyelő először szerepelt, mint a tankerület vezetője. A bizottság nevében a főispán üdvözlötte s a jövő generáció nevelésének fontos ügyét külön figyelembe ajánlotta. Az új tanfelügyelő jelentése szerint — a vallás- és közoktatásiügyi miniszter a csikvármegyei áll. el. isk. tanítóknak 3390 K drágasági segélyt, Péter Balázs csikszentmártoni és Ferenczi Balázs gyergyószentmiklósi r. kath. tanítók részére 400-400 K személyi pótlékot utaltványozott s az uzvölgyi magániskolának a nyilvánossági jogot megadta. Szász Lajos vármegyei főjegyző szövé tette a gyergyóalfalui polgári iskola megszüntetésének ügyét, melyet a bizottság nagy megütközéssel tárgyalt. Kint, hogy Klacsó Győző igazgató kinevezése után három héttel, már az iskola megszüntetése iránt tett előterjesztést. Minden esetre furcsa eset, hogy maga a vezetésre hivatott tanügyi ember adja be a kulcsokat egy nagyfontosságú kulturális intézmény megszüntetésére. Szerencse a közoktatásiügyi miniszter egyáltalában nem tartja összeegyeztethetőnek a székelység kulturális fejlődésével és igényeivel az intézet megszüntetését. A főispán pedig erélyes és gyors vizsgálatot rendelt el.

— **Ünnepi istentiszteletek.** A székelyudvarhelyi róm. kath. plebáni templomban karácsoni ünnepek alatt tartandó istentiszteletek sorrendje. 24-én (péntek) éjjel 1 $\frac{1}{2}$ 12 órakor zsolozsmázás a templomban, 12 órakor éjjeli mise: mondja az apátplebános segédlettel. 25-én (szombat) reggel 8 órakor pásztormise 10 órakor ünnepi zenés mise infulával. Szentbeszédet mond: Pál István apátplebános, d. u. 6 órakor vecsernye. 26-án (vasárnap) 8 órakor olvasó mise 10 órakor ünnepi szentmise segédlettel. Szentbeszédet mond: Rácz József s. lelkész.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

“TURUL”
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Flókraktár:

Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 9.

d. u. 6 órakor vécsernye. 27., 28., 29., 30., 31-én reggel 8 órakor olvasó mise. 31-én d. u. 5 órakor hálaadó istentisztelet. Szent beszédet mond: Pál István apátplebános. 1916. jan. 1-én 8 órakor olvasó-mise 10 órakor ünnepi mise segédlettel. Szentbeszédet tartja: Pál István apátplebános, d. u. 6 órakor vécsernye. — 2-od napján a barátoknál katonazene és énekkar lesz d. e. 11-kor.

— **Dr Elekes Domokos** székelykereszturi ügyvédet, a 21. tábori vadász zászlóalj többszörösen kitüntetett zászlósát, a király tart. hadnagynak nevezte ki. A derék székely 8 hónap alatt 4 előléptetésben részesült.

— **Tamás János** nyug. csendőrmester, székelyudvarhelyi városi tisztviselő önként ment a világháborúba és ott is derekasan megállja a helyét. Mint értesülünk — a Stripamenti harcokban érdemei elismerésül: törzsszermesternek léptették elő.

— **Fém tárgyak eladása.** A hadi célokra szolgáló fém tárgyaknak a Fémközpontnál és annak megbízottainál leendő eladására kitűzött határidő 1916. január 31-ig bezárólag meg van hosszabbítva. Az alaprendelet a városi tanácsnál megtekinthető.

— **Katonai posztók bejelentése.** A katonai posztók és másféle tiszta vagy félgyapjú s manipulált szövetek (kereskedelmi áruk), konfekcionált köpenyek és férfi ruhák, valamint takarókészletek a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához az 1915. dec. 31-iki készlet alapján — szabályszerű bejelentőlapokkal — legkésőbb 1916. január 5-ig bejelentendő. Részletes utasításokat a városi tanács mint I. foku iparhatóság ad.

— **A „Magyarország”** egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz. a. van.

— **Balázs Károly** esztergályos és butorkereskedő e hó 22-én 48.

éves korában elhalt Székelyudvarhelyt. Temetése nagy részvéttel a ref. temetőbe tegnap volt. Halálát felesége Gábor Berta, gyermekei és széleskörű rokonság — köztük Dr László Endre, mint veje — gyászolja. Az elhalt a szorgalmas, munkás és előretörő székely mintaképe volt.

— **Tanügyi hírek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lakatos Gáspár etédi, Barabás Márton kápolnásfalvai, Bartos Dénes nyikómalomfalvi és Pap Albert szentegyházásfalvi, román kath., Biró Dezső rugonfalvi, Lőrincz Áron farcádi, Szabó Gyula mártisfalvi ref., Ekkart Andor csehétfalvi, Gyöngyösi Béla magyarzsákodi unitár. lelkészeknek huzamos időn át végzett iskolai tanításukért elismerését nyilvánította. — Az udvarhelyvármegyei tanítók 6940 K segélyt kaptak az államtól, amelyből 68 állami tanító 100—130 K összeget nyert. — A segédszolgálatos tanítók a cs. és kir. közös hadseregben is szabadságolták. A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es ezrednél, mintegy 50 tanító vonulhat vissza iskolájába a népnevelés fontos misszióját teljesíteni.

— **A kendermag** legmagasabb ára 54 K s az összes készleteket mindenki (akár termelő, akár nem) köteles az 1915. évi dec. 24-ik napján a birtokán levő mennyiség szerint e hó 28-ig a városi tanácshoz bejelenteni. Ugyanigy bejelentendő a káposzta-, repce-, réparepce-, vadrepce- és lenmag készlet is. E készleteket csakis a haditermény rt. és annak bizományosai vásárolhatják 1916. január 10-ig, azontúl rekvirálnak tekintendők s az érvényben levő legmagasabb árnál alacsonyabb térítést fizetnek.

— **Faeladások.** Csikvármegye Kozmás községe Tallóbükk-sarok nevű erdejének 177 kataszt. holdján levő lucfenyő és Nyáros nevű erdejének 102 kataszt. holdján levő tölgyfenyő, bükk és gyertyánfa állományát 1916. jan. 3-án d. e. 10 órakor a község házában eladja. — Csiklár-

zárfalva Nagyveremtető nevű 26 kat. hold és Roszhágó bütiije nevű 100 kat. hold erdőinek luc- és jegényfenyő, illetve lucfenyő faállományát 1916. január 4-én d. e. 10 órakor a község házában.

— **Pamut-bejelentés.** A nyers fehérített vagy világosszínű egyszeres vagy cernázott pamutfonal, ilyen szövött, kötött hulladékot, ugyancsak ez anyagokból tépés útján vagy más bontó eljárással nyert pamutot eladni vagy más bontó módon elidegeníteni, bármily módon feldolgozni, csak a keresk. min. engedélyével lehet. Készletek az 1915. dec. 15-iki állapot szerint azonnal bejelentendők. Részletes felvilágosítás az I-ső foku iparhatóságoknál nyerhető. Bejelentés elmulasztása kihágást képez s fogsággal és pénzbüntetéssel sújthat.

— **A takarmányozási célokra** szolgáló ipari termékek és hulladékok (napraforgó-, tök- és lenmagolaj pogácsa, cukorszörp, szárított répaszelet, szárított moslék és törkölyfélék) a korpaközpont közvetítésével hozhatók forgalomba. Ez ipari termékeket és hulladékokat csak a m. kir. gazdasági felügyelőségek utalványára alapján szabad eladni.

— **A kender** legmagasabb ára mm.-kint I. rendű ázott, tilolt kenderértve, 5 százalék kevesebb hulladékkal 380 K, II. rendű 350 K, I. r. ázott tilolási kőc 310 K, I. rendű áztatlan kender 310 K, az ázott száradt kender 10 százalék-nál kevesebb hulladékkal 300 K, I. r. áztatlan tilolási kőc 120 K, kézi tilón áteresztett kőc 90 K.

— **Karácsonyi Album 1915.** Rózsavölgyi és Társa a legnagyobb magyar zeneműkiadó, ez évben ismét egy kiváló tartalmu, nagy, magyar zenegyűjteményt hozott karácsonra piacra. Csodálunk kell a kiadók áldozatkészségét. Értékesnél értékesebb zeneszámokat tartalmaz az új Karácsonyi Album. Mult évben a sok ezer példányból álló kiadás rövid pár hét alatt teljesen elfogyott. Ez évben kárpótlást nyernek mindazok, akik az előző Albumvásárlásától eltekettek és új örömeiket hoz azok számára, akik a mult évi kötetből derűt, vidámságot, szórakozást, vigaszt és élvezetet meri-

tettek egy esztendőn át. Az Album ez évben sokkal többet és értékesebbet tartalmaz, mint a mult évi. 106 oldalon, az 1914 évi legnagyobb sikerű operett, mű-, kabaré dal, katonanóta, szalon-és táncdarábok színe-javát adta a kiváló kiadó cég. Az Album kiállítása izléses, rokonszenves és igen alkalmas karácsoni ajándék. A fűzött példányokon kívül, melyeknek ára 5 korona készülték kötött példányok is, ezeknek ára 7 korona. Kapható a helyi könyvkereskedésekben, lapunk kiadó hivatalában és megrendelhető a kiadónál, Rózsavölgyi és Társánál Budapest IV., Szervita-tér 5.

A világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostordá-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyeik bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország” c. újság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Bendelje meg azonnal!** Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.

Uj évi háborús képes levelező-lapok nagy választékban, névjegyek a legcsinosabb kivitelben és pontosan kaphatók e lap kiadóhivatalában.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyi